

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. rugsėjo 19 d. (*)

„Laisvas asmenų judėjimas – Sąjungos pilietybė – Direktyva 2004/38/EB – Teisė gyventi šalyje ilgiau kaip tris mėnesius – 7 straipsnio 1 dalies b punktas – Asmuo, nebeturintis darbuotojo statuso – Senatvės pensiją gaunantis asmuo – Sąlyga turėti pakankamai išteklių, kad asmuo netaptų našta priimančiosios valstybės narės „socialinės paramos sistemai“ – Prašymas skirti specialią nemokimą išmoką pinigais – Kompensacinis priedas prie senatvės pensijos – Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 – 3 straipsnio 2 dalis ir 70 straipsnis – Gyvenamosios vietos valstybės narės kompetencija – Skyrimo sąlygos – Teisė teisėtai gyventi valstybės narės teritorijoje – Suderinamumas su Sąjungos teise“

Byloje C-140/12

dėl **Oberster Gerichtshof** (Austrija) 2012 m. vasario 14 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2012 m. kovo 19 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Pensionsversicherungsanstalt

prieš

Peter Brey

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Ilešič, teisėjai E. Jarašiūnas, A. Ó Caoimh (pranešėjas), C. Toader ir C. G. Fernlund,

generalinis advokatas N. Wahl,

posėdžio sekretorė A. Impellizzeri, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinį proceso dalį ir įvykus 2013 m. kovo 7 d. posėdžiui,

išnagrinęs pastabas, pateiktas:

- P. Brey, atstovaujamo advokato C. Rappold,
- Austrijos vyriausybės, atstovaujamos G. Hesse,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir J. Möller,
- Airijos, atstovaujamos E. Creedon, padedamos SC A. Collins ir BL G. Gilmore,
- Graikijos vyriausybės, atstovaujamos M. Tassopoulou,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. Noort ir C. Wissels,
- Švedijos vyriausybės, atstovaujamos A. Falk ir H. Karlsson,

- Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos C. Murrell ir J. Coppel,
 - Europos Komisijos, atstovaujamos V. Kreuschitz ir C. Tufvesson,
- susipažinęs su 2013 m. gegužės 29 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
- priima šį

Sprendimas

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičiančios Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinančios direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, p. 77; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 46), 7 straipsnio 1 dalies b punkto išaiškinimu.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant P. Brey ir *Pensionsversicherungsanstalt* (Pensijų draudimo tarnyba) ginčą dėl šios institucijos atsisakymo skirti jam Austrijos įstatymuose numatytą kompensacinį priedą (*Ausgleichzulage*) prie jo Vokietijos mokamos senatvės pensijos.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2004/38

3 Pagal Direktyvos 2004/38 10, 16, 20 ir 21 konstatuojamąsias dalis:

„(10) <...> savo teisėmis gyventi besinaudojantys asmenys neturėtų tapti nepagręsta našta priimančiosios valstybės narės socialinės paramos sistemai per pradinį gyvenimo joje laikotarpį. Todėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisė gyventi šalyje ilgesnį kaip trijų mėnesių laikotarpį turėtų būti suteikiama taikant tam tikrus reikalavimus.

<...>

(16) Tol, kol turintieji teisę gyventi šalyje netampa nepagręsta našta priimančiosios valstybės narės socialinės paramos sistemai, jie neturėtų būti išsiunčiami iš šalies. Todėl išsiuntimo iš šalies priemonė neturėtų būti automatinė socialinės paramos sistemos regreso teisės [kreipimosi dėl socialinės paramos] pasekmė. Priimančioji valstybė narė turėtų išnagrinėti, ar tai nėra laikini sunkumai, ir atsižvelgti į gyvenimo joje trukmę, asmenines aplinkybes ir suteiktos paramos dydį, kad nuspręstų, ar asmuo tapo nepagręsta našta jos socialinės paramos sistemai ir tų jo išsiuntimo iš šalies procedūrą [ir prireikus galėtų išsiųsti jį iš šalies]. Išsiuntimo iš šalies priemonė jokių būdu neturėtų būti taikoma darbuotojams, savarankiškai dirbantiems ar ieškantiems darbo, kaip apibrėžta Teisingumo Teismo, išskyrus valstybinės politikos [viešosios tvarkos] ar visuomenės saugumo priežastis.

<...>

(20) Laikantis diskriminavimo pilietybės pagrindu draudimo, visi Sąjungos piliečiai ir jų šeimos nariai, gyvenantys valstybėje narėje remiantis šia direktyva, toje valstybėje narėje turėtų būti laikomi lygiaverčiais piliečiams Sutarties reglamentuojamose [taikymo] srityse, taikant tokias specialių nuostatų [nepažeidžiant tokių specialiųjų nuostatų], kurias aiškiai numato Sutartis ir

antrin? teis?.

(21) Ta?iau priiman?iajai valstybei narei paliekama teis? nuspr?sti, ar ji suteiks socialin? param? per pirmuosius tris gyvenimo joje m?nesius (ar ilgesn? laik? ieškantiesiems darbo) S?jungos pilie?iams, kurie n?ra darbuotojai ar savarankiškai dirbantieji arba išlaiko t? status?, ar j? šeimos nariams arba param? studijoms, ?skaitant profesin? parengim?, iki teis?s nuolatos gyventi šalyje ?gijimo.“

4 Šios direktyvos 7 straipsnio „Teis? gyventi šalyje ilgiau kaip tris m?nesius“ 1 dalies b punkte nustatyta:

„Visi S?jungos pilie?iai turi teis? gyventi kitos valstyb?s nar?s šalyje [teritorijoje] ilgiau kaip tris m?nesius, jei jie:

<...>

b) turi pakankamai išteklių sau ir savo šeimos nariams, kad per savo gyvenimo šalyje laikotarp? netapt? našta priiman?iosios valstyb?s nar?s socialin?s paramos sistemai ir turi visavert? sveikatos draudim? priiman?iojoje valstyb?je nar?je“.

5 Direktyvos 2004/38 8 straipsnyje „S?jungos pilie?iams taikomi administraciniai formalumai“ numatyta:

„1. Nepažeidžiant 5 straipsnio 5 dalies, jei šalyje gyvenama ilgiau kaip tris m?nesius, priiman?ioji valstyb? nar? gali reikalauti S?jungos pilie?i? užsiregistruoti atitinkamose institucijose.

2. Registracijos terminas turi b?ti ne trumpesnis kaip trys m?nesiai nuo atvykimo dienos. Registracijos sertifikatas turi b?ti išduodamas nedelsiant, nurodant užsiregistruojan?io asmens vard?, pavard?, adres? ir registracijos dat?. Nesilaikant registracijos reikalavim?, atitinkamam asmeniui gali b?ti taikomos proporcingos ir nediskriminacin?s sankcijos.

3. Registracijos sertifikatui išduoti valstyb?s nar?s gali tik reikalauti, kad:

<...>

– S?jungos pilie?iai, kuriems taikomas 7 straipsnio 1 dalies b punktas, pateikt? galiojan?i? tapatyb?s kortel? ar pas? ir ?rodym?, kad jie atitinka ten nurodytus reikalavimus,

<...>

4. Valstyb?s nar?s negali nustatyti tam tikros sumos, kuri? jos laiko „pakankamais ištekliais“, ta?iau turi atsižvelgti ? atitinkamo asmens asmenin? pad?t?. Visais atvejais ši suma neturi b?ti didesn? už rib?, žemiau kurios priiman?iosios valstyb?s nar?s pilie?iams turi b?ti suteikiama socialin? parama arba, kai šis kriterijus netaikomas, didesn? už priiman?iosios valstyb?s nar?s mokam? mažiausįj? socialinio draudimo išmok?.

<...>“

6 Direktyvos 2004/38 14 straipsnyje „Teis?s gyventi šalyje išlaikymas“ nustatyta:

„<...>

2. S?jungos pilie?iai ir j? šeimos nariai [turi] 7, 12 ir 13 straipsniuose numatyt? teis? gyventi šalyje tol, kol jie atitinka ten nustatytus reikalavimus.

Ypatingais atvejais, kai yra pagrįstai abejojama, ar Sąjungos pilietis ar jo šeimos nariai atitinka 7, 12 ir 13 straipsniuose nustatytus reikalavimus, valstybės narės gali patikrinti, ar šie reikalavimai laikomasi. Toks tikrinimas neatliekamas sistemiškai.

3. Išsiuntimo iš šalies priemonė neturi būti Sąjungos piliečio ar jo šeimos nario pasinaudojimo [siekiu pasinaudoti] priimančiosios valstybės narės socialinės paramos sistema automatinę pasekmę.

<...>

7 Pagal šios direktyvos 24 straipsnį „Vienodas traktavimas [požiūris]“:

„1. Taikant tokias specialias nuostatas, kurios aiškiai numatytos Sutartyje ir antriniuose [antrinė] teisės aktuose, visiems Sąjungos piliečiams, pagal šią direktyvą gyvenantiems priimančiosios valstybės narės teritorijoje, Sutarties taikymo srityje taikomas vienodas traktavimas [požiūris] kaip ir tos valstybės narės piliečiams. Ši teisė suteikiama ir šeimos nariams, kurie nėra valstybės narės piliečiai ir turi teisę gyventi šalyje arba nuolatinio gyvenimo šalyje teisę.

2. Nukrypstant nuo šio straipsnio 1 dalies, priimančioji valstybė narė nepareigojama suteikti socialinės paramos teises [teisės] per pirmuosius tris gyvenimo šalyje mėnesius arba, kai taikytina, ilgesnį 14 straipsnio 4 dalies b punkte numatytą laikotarpį, ir nepareigojama iki įgyjant nuolatinio gyvenimo šalyje teisę suteikti paramą studijoms, įskaitant profesinę parengimą, susidedančią iš studento stipendijų ar paskolų [teikiama kaip studento stipendija ar paskola], asmenims, išskyrus darbuotojus, savarankiškai dirbančiuosius, tokį statusą išlaikančius asmenis ir [arba] jų šeimos narius.

<...>

Reglamentas (EB) Nr. 883/2004:

8 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentu (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (OL L 166, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 72) nuo 2010 m. gegužės 1 d. pakeistas 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, iš dalies pakeistas ir atnaujintas 1996 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 118/97 (OL L 28, 1997, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 3 t., p. 3, toliau – Reglamentas Nr. 1408/71).

9 Reglamento Nr. 883/2004, iš dalies pakeisto 2010 m. gruodžio 9 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1244/2010 (OL L 338, p. 35, toliau – Reglamentas Nr. 883/2004) 1 straipsnyje „Apibrėžimai“ nustatyta:

„Šiame reglamente:

<...>

j) „gyvenamoji vieta“ – vieta, kurioje asmuo paprastai gyvena;

<...>

10 Šio reglamento 3 straipsnyje „Taikymo sritys“ nustatyta:

„1. Šis reglamentas taikomas visiems teis?s aktams, kurie apima šias socialin?s apsaugos sritis:

<...>

d) senatv?s išmokas;

<...>

2. Jei XI priede nenustatyta kitaip, šis reglamentas taikomas bendrosioms ir specialioms socialin?s apsaugos sistemoms, nepaisant to, ar jos susijusios su ?mok? mok?jimu, bei sistemoms, susijusioms su darbdavio ar laivo savininko ?sipareigojimais.

3. Šis reglamentas taip pat taikomas specialioms ne?mokin?ms išmokoms pinigais, numatytoms 70 straipsnyje.

<...>

5. Šis reglamentas netaikomas:

a) socialinei paramai ir medicininei pagalbai ar;

<...>“

11 Min?to reglamento 4 straipsnyje „Vienodas poži?ris“ numatyta:

„Jeigu šiame reglamente nenumatyta kitaip, asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, pagal bet kurios valstyb?s nar?s teis?s aktus priklauso tos pa?ios išmokos ir prievol?s, kaip ir tos valstyb?s pilie?iams.“

12 To paties reglamento 70 straipsnyje nustatyta:

„1. Šis straipsnis taikomas specialioms ne?mokin?ms išmokoms pinigais, mokamoms pagal teis?s aktus, kurie d?l j? taikymo srities, tiksl? ir (arba) teisi? ?gijimo s?lyg? turi ir 3 straipsnio 1 dalyje nurodyt? socialin?s apsaugos, ir socialin?s paramos teis?s akt? savybi?.

2. Šiame skyriuje „specialios ne?mokin?s išmokos pinigais“ – išmokos, kurios:

a) yra skirtos teikti:

i) papildom?, pakaitin? arba pagalbin? draudim? nuo rizikos, kuri? apima 3 straipsnio 1 dalyje nurodytoms [nurodytos] socialin?s apsaugos sritys, ir garantuoja atitinkamiems asmenims minimalias pragyvenimo pajamas atsižvelgiant ? atitinkamos valstyb?s nar?s ekonomin? ir socialin? pad?t?;

arba

ii) tik speciali? apsaug? ne?galiesiems, glaudžiai susijusi? su min?to asmens socialine aplinka atitinkamoje valstyb?je nar?je,

ir

b) finansuojamos tik iš privalom?j? mokes?i?, skirt? padengti bendr?sias vieš?sias išlaidas, o išmok? skyrimo ir skai?iavimo s?lygos nepriklauso nuo išmokos gav?jo ?mok?. Ta?iau išmokos,

skiriamos kaip mokymų išmokos priedas, vien dėl šių priežasčių nelaikomos mokymais, ir

c) yra išvardytos X priede.

3. Šios antraštinės dalies 7 straipsnis ir kiti skyriai netaikomi išmokoms, nurodytoms šio straipsnio 2 dalyje.

4. 2 dalyje nurodytos išmokos mokamos tik toje valstybėje, kurioje atitinkami asmenys gyvena, pagal jos teisės aktus. Tokias išmokas savo lėšomis moka gyvenamosios vietos valdžia.

13 Reglamento Nr. 883/2004 X priede „Specialios nemokymų išmokos pinigais“, kiek tai susiję su Austrijos Respublika, nustatyta: „Kompensacinis priedas (1955 m. rugsėjo 9 d. Federalinis aktas dėl bendrojo socialinio draudimo [Bendrasis socialinio draudimo įstatymas] – ASVG <...>)“.

Austrijos teisė

14 Bendrojo socialinio draudimo įstatymo (*Allgemeines Sozialversicherungsgesetz, BGBl. 189/1955*), nuo 2011 m. sausio 1 d. iš dalies pakeisto 2011 m. Biudžeto įstatymu (*Budgetbegleitgesetz 2011, BGBl. 111/2011*) (toliau – ASVG), 292 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad jei senatvės pensija ir kitos jos gaunančio asmens pajamos, atskaičiuojamos mokesčius, taip pat kitos sumos, kurias turi būti atsižvelgta, nesiekia referencinio tarifo dydžio, pensijos gavėjas turi teisę gauti kompensacinį priedą, lygų referencinio tarifo ir asmeninių pajamų skirtumui, jei teisėtai ir prastai gyvena Austrijoje.

15 Apsigyvenimo ir gyvenimo šalyje įstatyme (*Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz*), iš dalies pakeistame 2011 m. Biudžeto įstatymu (toliau – NAG), be kita ko, tvirtintos tokios reikšmingos nuostatos:

„51 straipsnis. 1. Pagal Teisės laisvai judėti direktyvą [Europos ekonominės erdvės, toliau – EEE] piliečiai turi teisę gyventi šalyje ilgiau negu tris mėnesius, jeigu jie:

<...>

2) turi pakankamai išteklių sau ir savo šeimos nariams ir visavertį sveikatos draudimą, kad per savo gyvenimo šalyje laikotarpį nereikalautų socialinės paramos ar kompensacinio priedo; arba

<...>

Registracijos sertifikatas

53 straipsnis. 1. EEE piliečiai, turintys Sąjungos teisėje tvirtintą teisę gyventi šalyje (51 ir 52 straipsniai), jeigu jie federalinėje teritorijoje gyvena ilgiau kaip tris mėnesius, privalo apie tai pranešti tarnybai per keturis mėnesius nuo atvykimo. Jeigu slygos vykdytos (51 arba 52 straipsniai), tarnyba, gavusi prašymą, išduoda registracijos sertifikatą.

2. Siekiant rodyti Sąjungos teisėje tvirtintą teisę gyventi šalyje, pateikiamas galiojantis asmens dokumentas arba pasas ir tokie dokumentai:

<...>

2) pagal 51 straipsnio 1 dalies 2 punktą: pažymos apie pakankamus išteklius ir visavertį sveikatos draudimą;

<...>“

Pagrindinis byla ir prejudicinis klausimas

16 P. Brey ir jo sutuoktinė, abu Vokietijos piliečiai, 2011 m. kovą persikėlė gyventi iš Vokietijos į Austriją. P. Brey Vokietijoje gauna 862,74 euro, neatskaidytas mokesčius, per mėsą invalidumo pensiją ir 225 eurų dydžio mėsą slaugos išmoką. Kitą pajamų ar kapitalo pora neturi. P. Brey sutuoktinė Vokietijoje gavo bazinį išmoką, tačiau nuo 2011 m. balandžio 1 d. ši išmoka nebebuvo mokama dėl to, kad ji persikėlė į Austriją. Austrijoje pora gyvena bute, už kurio nuomą moka 532,29 euro per mėnesį.

17 2011 m. kovo 2 d. sprendimu *Pensionsversicherungsanstalt* atmetė P. Brey prašymą skirti kompensacinį priedą nuo 2011 m. balandžio 1 d. motyvuodama tuo, kad dėl nedidelės pensijos P. Brey neturi pakankamų išteklių, kad galėtų teisėtai gyventi Austrijoje.

18 2011 m. kovo 22 d. *Bezirkshauptmannschaft Deutschlandsberg* (Doižlandsbergo rajono administracija) P. Brey ir jo sutuoktinei išdavė EEE piliečio registracijos sertifikatą pagal NAG.

19 P. Brey pateikė skundą dėl 2011 m. kovo 2 d. sprendimo. 2011 m. spalio 6 d. sprendimu *Oberlandesgericht Graz* paliko galioti *Landesgericht für Zivilsachen Graz* pirmojoje instancijoje priimtą sprendimą ir pakeitė 2011 m. kovo 2 d. sprendimą taip, kad *Pensionsversicherungsanstalt* privalo mokėti P. Brey 326,82 euro dydžio kompensacinį priedą nuo 2011 m. balandžio 1 d.

20 *Pensionsversicherungsanstalt* dėl šio sprendimo pateikė kasacinį skundą *Oberster Gerichtshof*.

21 Prašyme priimti prejudicinį sprendimą šis teismas primena, kad Teisingumo Teismas 2004 m. balandžio 29 d. Sprendime *Skalka* (C-160/02, Rink. p. I-5613) kompensacinį priedą pripažino „specialia ne mokine išmoka, kaip tai suprantama pagal Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 4 straipsnio 2a dalį (dabar – Reglamento Nr. 883/2004 70 straipsnis), nes jis papildo senatvės ar invalidumo pensiją ir yra socialinės paramos pobūdžio, kadangi turi užtikrinti gavėjui minimalų pragyvenimo lygį, jeigu jo pensija nepakankama.

22 Todėl, anot prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo, jo nagrinėjamoje byloje kyla klausimas, ar Sąjungos teisės aktuose, kuriuose reglamentuojama teisė gyventi šalyje, vartojama ta pati socialinės paramos sąvoka kaip Sąjungos socialinės apsaugos teisės aktuose.

23 Jei ši sąvoka abiejose srityse turi būti suprantama vienodai, minėtas teismas teigia, kad kompensacinis priedas negali būti laikomas socialine parama, kaip ji suprantama pagal Direktyvą 2004/38, nes jis turi socialinės apsaugos požymį ir patenka į Reglamento Nr. 883/2004 taikymo sritį. Todėl teisė gauti kompensacinį priedą neturi tokios teisės gyventi šalyje.

24 Tačiau minėtas teismas mano, kad sąvokai „socialinė parama“ būtų galima suteikti savarankišką turinį, atsižvelgiant į Direktyvos 2004/38 tikslus užkirsti kelią tam, kad asmenys, nemokant socialinio draudimo mokėti priimančiojoje valstybėje narėje, taptų pernelyg didele našta tos valstybės biudžetui. Dėl šio tikslo teisės aktuose, kuriuose reglamentuojama teisė gyventi šalyje, ši sąvoka turėtų būti suprantama kaip bazinė išmoka, valstybės mokama iš bendrųjų pajamų, kurią gauti gali visi gyventojai, remdamiesi turima teise ar esant poreikiui, neatsižvelgiant į tai, ar ši išmoka susijusi su tam tikra socialinės apsaugos rizika. Tokiu atveju kompensacinis priedas laikytinas socialine parama, kaip ji suprantama pagal Direktyvą 2004/38.

25 Šiomis aplinkybomis *Oberster Gerichtshof* nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar kompensacinis priedas laikomas „socialine parama“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2004/38 <...> 7 straipsnio 1 dalies b punktą?“

Dėl prejudicinio klausimo

Dėl klausimo turinio

26 Pateikdamas klausimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateiktas teismas nori sužinoti, ar Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punktą reikia aiškinti taip, kad sūvoka „socialinę paramą“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, apima išmoką, kaip antai kompensacinį priedą, numatytą ASVG 292 straipsnio 1 dalyje.

27 Šis klausimas pateiktas nagrinėjant ginčą, kilusį, kai kompetentingos Austrijos valdžios institucijos atsisakė skirti šią išmoką kitos valstybės piliečiui P. Brey motyvuodamos tuo, kad, nepaisant jam išduoto registracijos sertifikato, šis asmuo negalėjo būti laikomas „teisėtai“ gyvenančiu Austrijoje, kaip tai suprantama pagal minėtą ASVG 292 straipsnio 1 dalį, nes, remiantis NAG 51 straipsniu, teisę gyventi Austrijoje ilgiau kaip tris mėnesius siejama su aplinkybe, kad suinteresuotasis asmuo, be kita ko, turi „pakankamai išteklių sau ir savo šeimos nariams <...>, kad per savo gyvenimo šalyje laikotarpį nereikalautų socialinės paramos ar kompensacinio priedo“.

28 Neginėjama, kad šia nuostata siekiama perkelti į Austrijos teisę Direktyvos 2004/83/EB 7 straipsnio 1 dalies b punktą, pagal kurį visi Sąjungos piliečiai turi teisę gyventi kitos valstybės narės šalyje ilgiau kaip tris mėnesius, jei turi pakankamai išteklių sau ir savo šeimos nariams, kad per savo gyvenimo šalyje laikotarpį netaptų našta priimančiosios valstybės narės socialinės paramos sistemai.

29 Iš to matyti, kad nors pagrindinėje byloje tiesiogiai nenagrinėjama P. Brey teisę gyventi šalyje, nes ginčas susijęs tik su kompensacinio priedo skyrimu, pačioje nacionalinėje teisėje tvirtinta tiesioginė šios išmokos gavimo ir teisėto gyvenimo Austrijoje ilgiau kaip tris mėnesius sąlyga sąsaja. Kompensacinio priedo skyrimas susietas su sąlyga, kad suinteresuotasis asmuo turi atitikti minėtos teisės gyventi šalyje sąlygas. Šiuo klausimu iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo išdėstytą paaiškinimą matyti, kad, remiantis parengiamaisiais dokumentais dėl NAG 51 straipsnio 1 dalies 2 punkto pakeitimo iš dalies nuo 2011 m. sausio 1 d., dėl to, kad šioje nuostatoje aiškiai minimas kompensacinis priedas, ja siekiama užkirsti kelią situacijai, kai kitos valstybės narės pilietis galėtų naudotis teise gyventi Austrijoje pagal Sąjungos teisę, paprašęs skirti jam kompensacinį priedą, kol gyvena šalyje.

30 Tokiomis aplinkybomis matyti, kad pagrindinės bylos baigtis priklauso nuo to, ar valstybės narė gali neskirti kompensacinio priedo kitai valstybei nariui piliečiui motyvuodama tuo, kad, kaip P. Brey atveju, nepaisant to, jog jiems išduotas registracijos sertifikatas, jie neatitinka teisėto gyvenimo nacionalinėje teritorijoje ilgiau kaip tris mėnesius sąlygą, nes tam, kad galėtų naudotis tokia teise, atitinkamas asmuo privalo turėti pakankamai išteklių, kad, be kita ko, neprašytų kompensacinio priedo. Nagrinėjant šį klausimą reikia ištirti šios išmokos pobūdį, dėl kurio kilo klausimas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

31 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad pagal SESV 267 straipsnyje tvirtintą nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo bendradarbiavimo procedūrą pastarasis turi pateikti nacionaliniam teismui naudingą atsakymą, kuris leistų šiam išspręsti nagrinjamą bylą. Tokiu atveju Teisingumo Teismui

prireikus gali tekti performuluoti jam pateiktus klausimus (žr., be kita ko, 2007 m. kovo 8 d. Sprendimo *Campina*, C?45/06, Rink. p. I?2089, 30 punkt? ir 2010 m. spalio 14 d. Sprendimo *Fuß*, C?243/09, Rink. p. I?9849, 39 punkt?).

32 Tod?l reikia performuluoti pateikt? klausim? taip, kad juo prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikt?s teismas iš esm?s siekia išsiaiškinti, ar S?jungos teis?, konkre?iai kalbant, Direktyvos 2004/38 nuostatos, turi b?ti aiškinama taip, kad pagal j? draudžiami valstyb?s nar?s teis?s aktai, kaip antai nagrin?jami pagrindin?je byloje, pagal kuriuos kompensacinis priedas, numatytas ASVG 292 straipsnio 1 dalyje, neskiriamas ekonomiškai neaktyviam kitos valstyb?s nar?s pilie?iui motyvuojant tuo, kad, nepaisant to, jog jam išduotas registracijos sertifikatas, jis neatitinka teis?to gyvenimo pirmojoje valstyb?je nar?je ilgiau kaip tris m?nesius s?lyg?, nes tokia teis? gyventi šalyje yra susieta su reikalavimu tokiame pilie?iui tur?ti pakankamai išteklių, kad neprašyt? min?tos išmokos.

D?l ekonomiškai neaktyvaus S?jungos pilie?io teis?s priiman?iojoje valstyb?je nar?je gauti toki? išmok?, kaip nagrin?jamoji pagrindin?je byloje

33 Vis? pirma primintina, jog min?tame Sprendime *Skalka* Teisingumo Teismas nusprend?, kad ASVG 292 straipsnio 1 dalyje numatytas kompensacinis priedas patenka ? Reglamento Nr. 1408/71 taikymo srit? ir d?l to yra „speciali ne?mokin? išmoka“, kaip ji suprantama pagal šio reglamento 4 straipsnio 2a dal?, siejam? su jo II priedu. Pagal min?to reglamento 10a straipsnio 1 dal? tokias išmokas moka ir j? išlaidas padengia tik gyvenamosios vietos valstyb?s nar?s kompetentingos institucijos pagal tos valstyb?s teis?s aktus.

34 Min?to Sprendimo *Skalka* 26 punkte Teisingumo Teismas konstatavo, kad Austrijos kompensacinis priedas yra „speciali išmoka“, nes jis papildo senatv?s ar invalidumo pensij?, yra socialin?s paramos pob?džio, kadangi juo siekiama užtikrinti gav?jui minimal? pragyvenimo lyg?, jeigu jo pensija nepakankama, ir jis skiriamas remiantis objektyviais, ?statyme nustatytais kriterijais.

35 Be to, to paties sprendimo 29 ir 30 punktuose Teisingumo Teismas teig?, kad šis kompensacinis priedas traktuotinas kaip „ne?mokin? išmoka“, nes išlaidas laikinai padengia socialin? ?staiga, paskui jas jai kompensuoja atitinkama federalin? žem?, kuri sumas, reikalingas šiai išmokai mok?ti, gauna iš federalinio biudžeto, ir ši išmoka mokama ne iš apdraust?j? asmen? sumok?t? ?mok?.

36 Negin?ijama, kad atitinkamos Reglamento Nr. 883/2004 nuostatos, *ratione temporis* taikomos pagrindin?s bylos faktin?ms aplinkyb?ms, t. y. šio reglamento 3 straipsnio 3 dalis ir 70 straipsnis bei jo X priedas d?l „speciali? ne?mokini? išmok? pinigais“, šio vertinimo nekei?ia.

37 Europos Komisija teigia, kad iš ši? nuostat? galima padaryti išvad?, jog s?lyga, pagal kuri? nor?damas gauti kompensacin? pried? suinteresuotasis asmuo turi tur?ti teis? teis?tai gyventi priiman?iojoje valstyb?je nar?je ilgiau kaip tris m?nesius, neatitinka S?jungos teis?s. Bet kuris asmuo, kaip antai P. Brey, patenkantis ? Reglamento Nr. 883/2004 taikymo srit? kaip pensininkas, nebedirbantis pagal darbo sutart? ar nebevykdantis savarankiškos veiklos, pagal šio reglamento 70 straipsnio 4 dal? turi teis? gauti specialias ne?mokines išmokas pinigais valstyb?je nar?je, kurioje gyvena. Pagal min?to reglamento 1 straipsnio j punkt? asmens gyvenamoji vieta yra vieta, kur jis „paprastai gyvena“; šis žodžis junginys reiškia valstyb?, kurioje tas asmuo paprastai gyvena ir kurioje yra ?prastas jo interes? centras. Iš to matyti, kad ASVG 292 straipsnio 1 dalyje, siejamoje su NAG 51 straipsnio 1 dalimi, numatyta s?lyga d?l teis?to gyvenimo šalyje yra netiesiogin? diskriminacija, prieštaraujanti Reglamento Nr. 883/2004 4 straipsniui, nes ji susijusi tik su S?jungos pilie?iais, kurie n?ra Austrijos pilie?iai.

38 Todėl pirmiausia reikia išnagrinėti, ar valstybės narės gali Reglamento Nr. 883/2004 taikymo sritį patenkančios išmokos skyrimą kitos valstybės narės piliečiui susieti su sąlyga, kad šis vykdytų teisę to gyvenimo šalyje ilgiau kaip tris mėnesius sąlygas. Tik tuo atveju, jei atsakymas šis klausimas būtų teigiamas, reikėtų nustatyti, ar teisę gyventi šalyje gali būti siejama su sąlyga, kad suinteresuotasis asmuo privalo turėti pakankamai išteklių, kad neprašytų tokios išmokos.

Dėl reikalavimo vykdyti teisę to gyvenimo valstybėje narėje ilgiau kaip tris mėnesius sąlygas

39 Pažymėtina, kad Reglamento Nr. 883/2004 70 straipsnio 4 dalyje, kuria remiasi Komisija, tvirtinta „kolizinė norma“, kuria siekiama nustatyti specialioms neįmokinėms išmokoms taikytiną teisę ir už šią išmoką mokėjimą atsakingą steigimą.

40 Taigi šia nuostata siekiama ne tik išvengti kelių nacionalinių teisių taikymo vienu metu ir iš to galinčių kilti sunkumų, bet ir užtikrinti, kad, nesant asmenims, patenkantiems Reglamento Nr. 883/2004 taikymo sritį, taikytinos teisės, jiems nebūtų atimta galimybė gauti socialinę apsaugą (pagal analogiją žr. 1998 m. birželio 11 d. Sprendimo *Kuusijärvi*, C-275/96, Rink. p. I-3419, 28 punktą ir 2013 m. vasario 21 d. Sprendimo *Dumont de Chassart*, C-619/11, 38 punktą).

41 Vis dėlto šia nuostata, vertinama atskirai, nesiekiama nustatyti materialinių teisės gauti specialias neįmokines išmokas pinigais egzistavimo sąlygą. Iš esmės šios sąlygos turi būti nustatytos kiekvienos valstybės narės teisės aktuose (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Dumont de Chassart* 39 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

42 Taigi remiantis Reglamento Nr. 883/2004 70 straipsnio 4 dalimi, siejama su jo 1 straipsnio j punktu, negalima daryti išvados, kad pagal Sąjungos teisę draudžiamos tokios nacionalinės teisės nuostatos, kaip nagrinėjamosios pagrindinėje byloje, pagal kurias teisę gauti specialią neįmokinę išmoką pinigais siejama su reikalavimu vykdyti teisę to gyvenimo atitinkamoje valstybėje narėje sąlygas.

43 Reglamentu Nr. 883/2004 nesukuriama bendra socialinės apsaugos sistema, pagal ją gali toliau egzistuoti atskiros nacionalinės sistemos ir vienintelis jo tikslas yra užtikrinti šią sistemą koordinavimą. Taigi pagal ją gali egzistuoti atskiros sistemos, lemiančios skirtingus skolinius reikalavimus įvairių institucijų atžvilgiu, prieš kurias išmoką gavėjas gali remtis tiesioginėmis teisėmis vien pagal vidaus teisę arba pagal vidaus teisę, prireikus papildyti Sąjungos teise (2008 m. balandžio 3 d. Sprendimo *Chuck*, C-331/06, Rink. p. I-1957, 27 punktą ir minėto Sprendimo *Dumont de Chassart* 40 punktą).

44 Iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad iš principo nedraudžiama socialinė išmoką skyrimo ekonomiškai neaktyviems Sąjungos piliečiams susieti su reikalavimu, kad šie vykdytų teisę to gyvenimo priimančiojoje valstybėje narėje sąlygas (šiuo klausimu žr. 1998 m. gegužės 12 d. Sprendimo *Martínez Sala*, C-85/96, Rink. p. I-2691, 61–63 punktus; 2001 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Grzelczyk*, C-184/99, Rink. p. I-6193, 32 ir 33 punktus; 2004 m. rugsėjo 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Trojani*, C-456/02, Rink. p. I-7573 42 ir 43 punktus; 2005 m. kovo 15 d. Sprendimo *Bidar*, C-209/03, Rink. p. I-2119, 37 punktą ir 2008 m. lapkričio 18 d. Sprendimo *Förster*, C-158/07, Rink. p. I-8507, 39 punktą).

45 Tačiau sąlygos, su kuriomis siejamas teisės gyventi šalyje suteikimas, kaip antai pagrindinėje byloje sąlyga turėti pakankamai išteklių, kad nereikėtų prašyti kompensacinio priedo, turi atitikti Sąjungos teisę.

Dėl reikalavimo turėti pakankamai išteklių, kad nereikėtų prašyti kompensacinio priedo

46 Reikia priminti, kad valstybės narės piliečiai teisę gyventi kitoje valstybėje narėje joje nedarbiant pagal darbo sutartį arba nevykdant savarankiškos veiklos nėra lygiška. Pagal SESV 21 straipsnio 1 dalį kiekvienas Sąjungos pilietis turi teisę laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje, tik jei laikosi Sutartyse ir joms įgyvendinti priimtose nuostatose tvirtintų apribojimų ir sąlygų (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Trojani* 31 ir 32 punktus; 2004 m. spalio 19 d. Sprendimo *Zhu ir Chen*, C-200/02, Rink. p. I-9925, 26 punktų ir 2007 m. gruodžio 11 d. Sprendimo *Eind*, C-291/05, Rink. p. I-10719, 28 punktų).

47 Tarp tokių apribojimų ir sąlygų, kaip matyti iš Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punkto, yra valstybių narių galimybė reikalauti iš kitos valstybės narės piliečių, siekiančių teisę gyventi joje teritorijoje ilgiau kaip tris mėnesius nevykdant ekonominės veiklos, kad jie sau ir savo šeimos nariams turėtų visavertį sveikatos draudimą priimančiojoje valstybėje narėje ir pakankamai išteklių, kad per savo gyvenimo šalyje laikotarpį netaptų našta šios valstybės socialinės paramos sistemai (šiuo klausimu žr. 2010 m. vasario 23 d. Sprendimo *Teixeira*, C-480/08, Rink. p. I-1107, 42 punktų).

48 Komisija, priešingai, nei visos rašytines pastabas pateikusios vyriausybės, tvirtina, kad kompensacinis priedas yra speciali nemokama išmoka pinigais, patenkanti Reglamento Nr. 883/2004 taikymo sritį, todėl jis negali būti laikomas „socialine parama“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punktą. Be to, iš šios direktyvos motyvų (Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, COM(2001) 257 galutinis) matyti, kad šioje nuostatoje nurodytos „socialinės paramos“ išmokos yra tos, kurioms šiuo metu netaikomas Reglamentas Nr. 883/2004. Tokį aiškinimą patvirtina aplinkybės, kad, remiantis šiais motyvais, socialinė parama pagal Direktyvą 2004/38 apima nemokamą medicininę pagalbą, kuriai, remiantis Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 5 dalimi, šis reglamentas aiškiai netaikomas.

49 Šiuo atžvilgiu pažymėtina, jog tiek iš vienodo Sąjungos teisės taikymo, tiek iš lygybės principo reikalavimų matyti, kad Sąjungos teisės nuostatos, kurioje, kai siekiama nustatyti jos prasmę ir apimtį, nėra aiškios nuorodos į valstybių narių teisę, sąvokos visoje Europos Sąjungoje paprastai turi būti aiškinamos savarankiškai ir vienodai, atsižvelgiant į šios nuostatos priėmimo aplinkybes ir ją siekiamą tikslą (žr., be kita ko, 2012 m. vasario 14 d. Sprendimo *Flachglas Torgau*, C-204/09, 37 punktų ir 2013 m. balandžio 11 d. Sprendimo *Edwards ir Pallikaropoulos*, C-260/11, 29 punktų).

50 Kaip matyti iš šio sprendimo 33–36 punktų, išmoka, kaip antai kompensacinis priedas, patenka į Reglamento Nr. 883/2004 taikymo sritį. Tačiau ši aplinkybė pati savaime negali būti reikšminga aiškinant Direktyvos 2004/38 nuostatas. Kaip tvirtino visos rašytines pastabas pateikusios vyriausybės, Reglamentu Nr. 883/2004 siekiama kitokių tikslų negu nurodytieji šioje direktyvoje.

51 Šiuo klausimu primintina, kad Reglamento Nr. 883/2004 nuostatomis siekiama SESV 48 straipsnyje apibrėžto tikslo išvengiant neigiamo poveikio, kurį naudojimas laisvo darbuotojų judėjimo teise gali daryti darbuotojų ir jų šeimos narių galimybei gauti socialinio draudimo išmokas (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Chuck* 32 punktų).

52 Būtent siekiant šio tikslo šiame reglamente, išskyrus jame tvirtintas išimtis, numatytas principas, kad jo taikymo sritį patenkančias išmokas pinigais galima perkelti į priimančiąją valstybę narę atsisakius gyvenamosios vietos taisyklių, kaip numatyta jo 7 straipsnyje (šiuo klausimu žr. 1997 m. lapkričio 4 d. Sprendimo *Snares*, C-20/96, Rink. p. I-6057, 39 ir 40 punktus).

53 Tačiau, nors Direktyva 2004/38 siekiama supaprastinti ir sustiprinti naudojimąsi pagrindine ir

asmenine teisė laisvai judėti ir gyventi valstybėje, kuri Sutartimi tiesiogiai suteikiama kiekvienam Sąjungos piliečiui (žr. 2008 m. liepos 25 d. Sprendimo *Metock ir kt.*, C-127/08, Rink. p. I-6241, 82 ir 59 punktus; 2010 m. spalio 7 d. Sprendimo *Lassal*, C-162/09, Rink. p. I-9217, 30 punktų ir 2011 m. gegužės 5 d. Sprendimo *McCarthy*, C-434/09, Rink. p. I-3375, 28 punktų), iš jos 1 straipsnio a punkto matyti, kad jai taip pat siekiama nustatyti naudojimosi šia teise sąlygas (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *McCarthy* 33 punktų ir 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Ziolkowski ir Szeja*, C-424/10 ir C-425/10, Rink. p. I-14035, 36 ir 40 punktus), tarp kurių yra su teise gyventi šalyje ilgiau kaip tris mėnesius susijusi sąlyga, tvirtinta šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punkte, kad Sąjungos piliečiai, neturintys arba nebeturintys darbuotojo statuso, privalo turėti pakankamai išteklių.

54 Ypač iš Direktyvos 2004/38 10 konstatuojamosios dalies matyti, kad šia sąlyga visų pirma siekiama, kad šie asmenys netaptų nepagręsta našta priimančiosios valstybės narės socialinės paramos sistemai (minėto Sprendimo *Ziolkowski ir Szeja* 40 punktas).

55 Tokia sąlyga pagręsta idėja, kad Sąjungos piliečių teisės apsigyventi gyvendinimas gali priklausyti nuo teisėtų valstybių narių interesų; šiuo atveju toks interesas yra viešųjų finansų apsauga (pagal analogiją žr. 2002 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Baumbast ir R.*, C-413/99, Rink. p. I-7091, 90 punktų; minėto Sprendimo *Zhu ir Chen* 32 punktų ir 2006 m. kovo 23 d. Sprendimo *Komisija prieš Belgiją*, C-408/03, Rink. p. I-2647, 37 ir 41 punktus).

56 Dėl to paties tikslo Direktyvos 2004/38 24 straipsnio 2 dalyje tvirtinta nuo vienodo požirio principo leidžianti nukrypti nuostata, taikoma Sąjungos piliečiams, išskyrus darbuotojus, savarankiškai dirbančiuosius, tokio statuso išlaikantį asmenis ir jų šeimos narius, kurie gyvena priimančiosios valstybės narės teritorijoje; pagal šią nuostatą priimančioji valstybė narė neprivalo suteikti teisės gauti socialinę paramą, be kita ko, per pirmuosius tris gyvenimo šalyje mėnesius (žr. 2009 m. birželio 4 d. Sprendimo *Vatsouras ir Koupatantze*, C-22/08 ir C-23/08, Rink. p. I-4585, 34 ir 35 punktus).

57 Iš to matyti, kad Reglamentu Nr. 883/2004 siekiama užtikrinti Sąjungos piliečiams, pasinaudojusiems laisvu darbuotojų judėjimu, teisę ir toliau gauti tam tikras socialinės apsaugos išmokas, skirtas jų kilmės valstybėje narių, o Direktyvoje 2004/38 priimančiosios valstybei narei savo ruožtu suteikiama galimybė Sąjungos piliečiams, neturintiems ar nebeturintiems darbuotojo statuso, nustatyti teisinius apribojimus dėl socialinių išmokų skyrimo, kad šie netaptų nepagręsta našta šios valstybės narės socialinės paramos sistemai.

58 Tokiomis aplinkybėmis sęvoka „socialinės paramos sistema“, vartojama Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punkte, priešingai, nei teigia Komisija, negali bęti susiaurinta iki socialinės paramos išmokų, kurios, remiantis Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 5 dalies a punktu, nepatenka į šio reglamento taikymo sritį.

59 Kaip tvirtino dauguma rašytines pastabas pateikusių vyriausybę, priešingas aiškinimas lemtų nepagręstą skirtingą požirį valstybėse narių, priklausantų nuo jų nacionalinių socialinės apsaugos sistemų organizavimo tvarkos, nes tokios išmokos, kaip nagrinėjamoji pagrindinė byloje, pripažinimas „specialia“ ir jos priskyrimas Reglamento Nr. 883/2004 taikymo srities priklausomai nuo to, ar ši išmoka skiriama remiantis objektyviais nacionalinėje teisėje nustatytais kriterijais arba atsižvelgiant tik į suinteresuotojo asmens poreikius.

60 Iš to matyti, kad s?vok? „socialin?s paramos sistema“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punkt?, reikia apibr?žti ne remiantis formaliais kriterijais, o atsižvelgiant ? šios nuostatos tiksl?, nurodyt? šio sprendimo 53–57 punktuose (šiuo klausimu žr. min?to Sprendimo *Vatsouras ir Koupatantze* 41 ir 42 punktus bei 2012 m. balandžio 24 d. Sprendimo *Kamberaj*, C?571/10, 90–92 punktus).

61 Tod?l min?t? s?vok? reikia aiškinti taip, kad ji apima visokeriop? param?, nacionaliniu, regioniniu ar vietos lygmeniu suteikiam? valdžios institucij?, ? kurias kreip?si asmuo, neturintis pakankamai ištekl? savo ir savo šeimos nari? elementariems poreikiams patenkinti ir d?l to rizikuojantis savo gyvenimo šalyje laikotarpiu tapti priiman?iosios valstyb?s nar?s vieš?j? finans? našta, kuri gal?t? tur?ti ?takos bendram tos valstyb?s teikiamos paramos dydžiui (šiuo klausimu žr. min?t? sprendim? *Bidar* 56 punkt?; *Eind* 29 punkt? ir *Förster* 48 punkt?; pagal analogij? žr. 2010 m. kovo 4 d. Sprendimo *Chakroun*, C?578/08, Rink. p. I?1839, 46 punkt? ir min?to Sprendimo *Kamberaj* 91 punkt?).

62 D?l pagrindin?je byloje nagrin?jamo kompensacinio priedo iš šio sprendimo 33–36 punkt? matyti, kad tokia išmoka laikytina atitinkamos valstyb?s nar?s „socialin?s paramos sistemos“ dalimi. Kaip Teisingumo Teismas nusprend? min?to Sprendimo *Skalka* 29 ir 30 punktuose, ši išmoka, kuria siekiama užtikrinti j? gaunan?iam asmeniui minimal? pragyvenimo lyg?, jeigu jo pensija nepakankama, mokama tik iš valstyb?s l?š? ir nereikalauja apdraust?j? asmen? ?mok?.

63 Iš to matyti, kad aplinkyb?, jog ekonomiškai neaktyvus kitos valstyb?s nar?s pilietis gali gauti toki? išmok?, nes jo pensija maža, gali b?ti ?rodymas, kad šis pilietis neturi pakankamai ištekl?, kad netapt? nepagr?sta našta šios valstyb?s socialin?s paramos sistemai, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punkt? (šiuo klausimu žr. min?to Sprendimo *Trojani* 35 ir 36 punktus).

64 Ta?iau kompetentingos nacionalin?s institucijos negali padaryti tokios išvados, išsamiai ne?vertinusios naštos, kuri konkre?iai tekt? nacionalinei socialin?s paramos sistemai skyrus ši? išmok?, atsižvelgiant ? individualias suinteresuotojo asmens situacij? apib?dinan?ias aplinkybes.

65 Pirma, pažym?tina, kad Direktyvoje 2004/38 neatmetama galimyb? skirti socialines išmokas kit? valstybi? nari? pilie?iams priiman?iojoje valstyb?je nar?je (pagal analogij? žr. min?to Sprendimo *Grzelczyk* 39 punkt?).

66 Priešingai, daugelyje šios direktyvos nuostat? aiškiai teigiama, kad tokios išmokos jiems gali b?ti skiriamos. Kaip teisingai teig? Komisija, iš šios direktyvos 24 straipsnio 2 dalies teksto matyti, kad, nukrypstant nuo šio straipsnio 1 dalyje ?tvirtinto vienodo poži?rio principo, priiman?ioji valstyb? nar? tik per pirmuosius tris gyvenimo joje m?nesius neprivalo S?jungos pilie?iams, neturintiems ar nebeturintiems darbuotojo statuso, suteikti teis?s gauti socialin? param?. Be to, šios direktyvos 14 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad išsiuntimo iš šalies priemon? neturi b?ti S?jungos pilie?io ar jo šeimos nario pasinaudojimo priiman?iosios valstyb?s nar?s socialin?s paramos sistema automatin? pasekm?.

67 Antra, pažym?tina, kad Direktyvos 2004/38 8 straipsnio 4 dalies pirmame sakinyje aiškiai numatyta, kad valstyb?s nar?s negali nustatyti tam tikros sumos, kuri? jos laiko pakankamais ištekliais, ta?iau turi atsižvelgti ? atitinkamo asmens asmenin? pad?t?. Be to, pagal to paties 8 straipsnio 4 dalies antr? sakin? ši suma neturi b?ti didesn? už rib?, žemiau kurios priiman?iosios valstyb?s nar?s pilie?iams turi b?ti suteikiama socialin? parama arba, kai šis kriterijus netaikomas, didesn? už priiman?iosios valstyb?s nar?s mokam? mažiausi? socialinio draudimo išmok?.

68 Iš to matyti, kad valstyb?s nar?s gali nustatyti tam tikr? sum? kaip referencin?, ta?iau negali

nustatyti minimali? pajam? sumos, kurios nepasiekus preziumuojama, kad suinteresuotasis asmuo neturi pakankamai ištekl?, neatsižvelgusios ? kiekvieno tokio asmens konkre?i? situacij? (pagal analogij? žr. min?to Sprendimo *Chakroun* 48 punkt?).

69 Be to, iš Direktyvos 2004/38 16 konstatuojamosios dalies matyti, kad siekdama nustatyti, ar socialin?s paramos gav?jas tapo nepagr?sta našta jos socialin?s paramos sistemai, priiman?ioji valstyb? nar?, prieš išsi?sdama tok? asmen? iš šalies, turi išnagrin?ti, ar jis susid?r? su laikiniais sunkumais, ir atsižvelgti ? gyvenimo joje trukm?, asmenines aplinkybes ir suteiktos paramos dyd?.

70 Galiausiai, tre?ia, reikia priminti, kad teis? laisvai jud?ti, kaip pagrindinis S?jungos teis?s principas, yra bendra taisykl?, tod?l Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punkte numatytos s?lygos turi b?ti aiškinamos siaurai (pagal analogij? žr. min?t? sprendim? *Kamberaj* 86 punkt? ir *Chakroun* 43 punkt?) ir laikantis S?jungos teis?s nustatyt? rib? bei proporcingumo principo (žr. min?t? sprendim? *Baumbast ir R* 91 punkt?; *Zhu ir Chen* 32 punkt? bei *Komisij? prieš Belgij?* 39 punkt?).

71 Be to, valstyb?s nar?s joms suteikta veiksma? laisve neturi naudotis taip, kad pažeist? Direktyvos 2004/38 tiksl?, kuris yra supaprastinti ir sustiprinti naudojim?si pagrindine S?jungos pilie?i? teise laisvai jud?ti ir gyventi valstybi? nari? teritorijoje, ir šios direktyvos veiksmingum? (pagal analogij? žr. min?to Sprendimo *Chakroun* 43 ir 47 punktus).

72 Tod?l tai, kad Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punkte, aiškinamame atsižvelgiant ? šios direktyvos 10 konstatuojam?j? dal?, teis? gyventi šalyje ilgiau kaip tris m?nesius siejama su aplinkybe, kad suinteresuotasis asmuo neturi tapti nepagr?sta našta priiman?iosios valstyb?s nar?s socialin?s paramos sistemai, reiškia, kad kompetentingos nacionalin?s institucijos, atsižvelgdamos ? visus veiksnius ir laikydamosi proporcingumo principo, gali ?vertinti, ar socialin?s išmokos skyrimas gali b?ti našta visoms šios valstyb?s nar?s socialin?s paramos sistemos r?šims. Direktyvoje 2004/38 pripaž?stamas tam tikras priiman?iosios valstyb?s nar?s pilie?i? finansinis solidarumas su kit? valstybi? nari? pilie?iais, vis? pirma jei sunkumai, su kuriais susiduria teis? gyventi šalyje turintis asmuo, yra laikini (pagal analogij? žr. min?t? sprendim? *Grzelczyk* 44 punkt?; *Bidar* 56 punkt? ir *Förster* 48 punkt?).

73 Kaip matyti iš generalinio advokato išvados 74 punkto, Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punkto versijoje vokie?i? kalba, priešingai nei daugumoje šios nuostatos versij? kitomis kalbomis, atrodo, n?ra nuorodos ? toki? „sistem?“.

74 Ta?iau pagal nusistov?jusi? teismo praktik? vienoje S?jungos teis?s nuostatos kalbini? versij? vartojama formuluot? negali b?ti vienintelis šios nuostatos aiškinimo pagrindas ar d?l to ?gyti pirmenyb? kit? kalbini? versij? atžvilgiu. Iš ties? toks poži?ris b?t? nesuderinamas su vienodo S?jungos teis?s taikymo reikalavimu. Esant neatitikim? tarp ?vairi? kalbini? versij?, nagrin?jama nuostata turi b?ti aiškinama atsižvelgiant ? teis?s akto, kurio dalis ji yra, bendr? strukt?r? ir tiksl? (žr. 1990 m. kovo 27 d. Sprendimo *Cricket St Thomas*, C?372/88, Rink. p. I?1345, 18 ir 19 punktus bei 1998 m. lapkri?io 12 d. Sprendimo *Institute of the Motor Industry*, C?149/97, Rink. p. I?7053, 16 punkt?).

75 Iš šio sprendimo 64–72 punkt? matyti, jog vien tai, kad valstyb?s nar?s pilietis gauna socialin?s paramos išmok?, negali pakakti siekiant ?rodyti, kad jis yra nepagr?sta našta priiman?iosios valstyb?s nar?s socialin?s paramos sistemai.

76 Kalbant apie pagrindin?je byloje nagrin?jamas teis?s nuostatas, pažym?tina, kad iš Austrijos vyriausyb?s per pos?d? pateikt? paaiškinim? matyti, jog nors kompensacinio priedo suma priklauso nuo suinteresuotojo asmens finansin?s pad?ties atsižvelgiant ? referencin? sum?, nustatyt? skiriant š? pried?, vien aplinkyb?s, kad ekonomiškai neaktyvus kitos valstyb?s nar?s

pilietis papraš? šios išmokos, pakanka atsisakyti j? skirti, neatsižvelgiant ? gyvenimo šalyje trukm?, min?tos išmokos sum? ir jos mok?jimo laikotarp?, taigi ir ? naš?, kuri d?l šios išmokos atsirast? visai šios valstyb?s socialin?s paramos sistemai.

77 Konstatuotina, kad d?l to, jog priiman?ioji valstyb? nar? automatiškai neskiria atitinkamos socialin?s išmokos ekonomiškai neaktyviems kit? valstybi? nari? pilie?iams netgi pra?jus trims gyvenimo šalyje m?nesiams, kaip nurodyta Direktyvos 2004/38 24 straipsnio 2 dalyje, jei suinteresuotojo asmens ištekliai mažesni už šiai išmokai skirti numatyt? referencin? sum?, priiman?iosios valstyb?s nar?s kompetentingos institucijos negali, laikydamosi iš šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punkto ir 8 straipsnio 4 dalies kylan?i? reikalavim? ir proporcingumo principo, išsamiai ?vertinti naštos, kuri b?tent tekt? socialin?s paramos sistemai skyrus ši? išmok?, atsižvelgiant ? individualias suinteresuotojo asmens situacij? apib?dinan?ias aplinkybes.

78 Konkre?iai kalbant, tokioje byloje, kaip nagrin?jamoji, b?tina, kad priiman?iosios valstyb?s nar?s kompetentingos institucijos, nagrin?damos ekonomiškai neaktyvaus S?jungos pilie?io, kurio pad?tis tokia kaip P. Brey, prašym?, gal?t?, be kita ko, atsižvelgti ? jo gaunam? pajam? dyd? ir pastovum?, ? tai, kad d?l ši? pajam? min?tos institucijos jam išdav? registracijos sertifikat?, ir ? laikotarp?, kuriuo prašoma išmoka jam gali b?ti mokama. Be to, siekiant tiksliau ?vertinti naš?, kuri d?l tokio mok?jimo tekt? nacionalinei socialin?s paramos sistemai, gali b?ti svarbu, kaip per pos?d? tvirtino Komisija, nustatyti, kokia procentin? dalis S?jungos pilie?i?, gaunan?i? senatv?s pensij? kitoje valstyb?je nar?je, gauna ši? išmok?.

79 Nagrin?jamu atveju prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikt?s teismas, kuris vienintelis yra kompetentingas ?vertinti faktines aplinkybes, atsižvelgdamas ? tai, kas išd?styta, turi nustatyti, ar išmokos, kaip antai kompensacinis priedas, skyrimas asmeniui, kurio pad?tis kaip P. Brey, gali b?ti nepagr?sta našta nacionalinei socialin?s paramos sistemai.

80 Atsižvelgiant ? tai, kas išd?styta, ? pateikt? klausim? reikia atsakyti, jog S?jungos teis?, vis? pirma Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punktas, 8 straipsnio 4 dalis ir 24 straipsnio 1 ir 2 dalys, turi b?ti aiškinama taip, kad pagal j? draudžiami valstyb?s nar?s teis?s aktai, kaip antai nagrin?jami pagrindin?je byloje, pagal kuriuos išmoka, kaip antai kompensacinis priedas, numatytas ASVG 292 straipsnio 1 dalyje, netgi pra?jus trims pirmiesiems gyvenimo šalyje m?nesiams, kad ir kokios b?t? aplinkyb?s, automatiškai neskiriama ekonomiškai neaktyviam kitos valstyb?s nar?s pilie?iui motyvuojant tuo, kad, nepaisant to, jog jam išduotas registracijos sertifikatas, šis pilietis neatitinka teis?to gyvenimo pirmojoje valstyb?je nar?je ilgiau kaip tris m?nesius s?lyg?, nes tokia teis? gyventi šalyje yra susieta su reikalavimu tokiam pilie?iui tur?ti pakankamai ištekli?, kad neprašyt? min?tos išmokos.

D?l bylin?jimosi išlaid?

81 Kadangi šis procesas pagrindin?s bylos šalims yra vienas iš etap? prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusio teismo nagrin?jamoje byloje, bylin?jimosi išlaid? klausim? turi spr?sti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastab? pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyr? min?tos šalys, n?ra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (tre?ioji kolegija) nusprendžia:

S?jungos teis?, vis? pirma 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB d?l S?jungos pilie?i? ir j? šeimos nari? teis?s laisvai jud?ti ir gyventi valstybi? nari? teritorijoje, iš dalies kei?ian?ios Reglament? (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinan?ios direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB, 7 straipsnio 1 dalies b punktas, 8 straipsnio 4 dalis ir 24 straipsnio 1 ir 2 dalys, turi b?ti aiškinama taip, kad pagal j? draudžiami valstyb?s nar?s teis?s aktai, kaip antai nagrin?jami pagrindin?je byloje, pagal kuriuos išmoka, kaip antai kompensacinis priedas, numatytas Bendrojo socialinio

draudimo įstatymo (*Allgemeines Sozialversicherungsgesetz*), nuo 2011 m. sausio 1 d. iš dalies pakeisto 2011 m. Biudžeto įstatymu (*Budgetbegleitgesetz 2011*), 292 straipsnio 1 dalyje, netgi praėjus trims pirmiesiems gyvenimo šalyje mėnesiams, kad ir kokios būtų aplinkybės, automatiškai neskiriama ekonomiškai neaktyviam kitos valstybės naras piliečiui motyvuojant tuo, kad, nepaisant to, jog jam išduotas registracijos sertifikatas, šis pilietis neatitinka teiseto gyvenimo pirmojoje valstybėje narėje ilgiau kaip tris mėnesius slyg, nes tokia teisė gyventi šalyje yra susieta su reikalavimu tokiam piliečiui turėti pakankamai išteklių, kad neprašytų minėtus išmokos.

Parašai.

* Proceso kalba: vokiečių.